KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z komunikowania społecznego

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **D**

3. (4 pkt) **1–D, 2–B, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

4. (4 pkt) **1–A, 2–B, 3–D, 4–C** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) komory echa**

6. (1 pkt) **(1) masowego**

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Bańka informacyjna — algorytmy mediów społecznościowych pokazują treści zgodne z dotychczasowymi preferencjami użytkownika, odfiltrowując odmienne punkty widzenia. Zagrożenie: polaryzacja społeczeństwa, radykalizacja postaw, brak kontaktu z argumentami drugiej strony, co utrudnia racjonalną debatę publiczną.
Punktacja: Wyjaśnienie (1 pkt), zagrożenie (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dziennikarstwo obywatelskie polega na tworzeniu i rozpowszechnianiu treści informacyjnych przez osoby niebędące zawodowymi dziennikarzami, często z wykorzystaniem internetu i mediów społecznościowych. Przykładem może być mieszkaniec publikujący w sieci nagranie i relację z lokalnego wydarzenia lub wypadku, zanim dotrą tam profesjonalne media.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie istoty dziennikarstwa obywatelskiego – tworzenie i rozpowszechnianie treści informacyjnych przez zwykłych obywateli, spoza profesjonalnych redakcji (1 pkt) + trafny przykład, np. relacje z wydarzeń publikowane w mediach społecznościowych (1 pkt). Max 2 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Bańka informacyjna powstaje, gdy algorytmy platform pokazują użytkownikowi głównie treści zgodne z jego wcześniejszymi wyborami, przez co rzadziej styka się on z odmiennymi poglądami. Można ją ograniczać, korzystając z wielu niezależnych źródeł informacji oraz świadomie śledząc konta o odmiennych poglądach lub zmieniając ustawienia personalizacji treści.
Punktacja: Wyjaśnienie pojęcia (algorytmy dobierają treści zgodne z dotychczasowymi preferencjami, co zawęża obraz świata) – 1 pkt; dwa poprawne sposoby przeciwdziałania, po 1 pkt. Maksymalnie 3 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pierwszym zagrożeniem jest szybkie rozprzestrzenianie dezinformacji, bo nieprawdziwe treści mogą w krótkim czasie dotrzeć do milionów odbiorców, zanim zostaną zdementowane. Drugim jest polaryzacja opinii, ponieważ algorytmy pokazują treści zgodne z poglądami użytkowników i utrudniają dialog między grupami.
Punktacja: Za każde poprawne zagrożenie wraz z uzasadnieniem po 1 pkt (np. szybkie rozprzestrzenianie dezinformacji, mowa nienawiści i hejt, polaryzacja opinii w wyniku algorytmów). Maksymalnie 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **B**

3. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

4. (4 pkt) **1–C, 2–B, 3–A, 4–D** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) dezinformacją**

6. (1 pkt) **(1) informacyjną**

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Media publiczne: finansowane ze środków publicznych (abonament/budżet), mające misję informacyjną, edukacyjną i kulturalną (TVP, PR). Różnica: media komercyjne nastawione na zysk (oglądalność, reklamy), publiczne powinny realizować misję niezależnie od wyników rynkowych.
Punktacja: Definicja (1), różnica (1).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Postprawda to zjawisko, w którym w debacie publicznej emocje, osobiste przekonania i przynależność ideologiczna odbiorców mają większy wpływ na kształtowanie opinii publicznej niż obiektywne, sprawdzalne fakty. Przykładem może być sytuacja, w której zdemaskowana jako fałszywa informacja nadal jest szeroko udostępniana i uznawana za prawdziwą przez osoby, dla których jest ona zgodna z ich wcześniejszymi poglądami.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie postprawdy – sytuacja, w której emocje i osobiste przekonania odbiorców mają większy wpływ na kształtowanie opinii publicznej niż obiektywne fakty (1 pkt) + trafny przykład (1 pkt). Max 2 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mowa nienawiści to wypowiedzi, treści lub symbole nawołujące do nienawiści, przemocy lub dyskryminacji wobec grup ze względu na ich cechy tożsamościowe (rasa, religia, płeć). Mechanizmy ograniczania: (1) Przepisy Kodeksu karnego (art. 256 i 257 k.k.) penalizujące nawoływanie do nienawiści i znieważanie grup; (2) Standardy moderacji platform internetowych i systemy zgłaszania nielegalnych treści.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie mowy nienawiści jako wypowiedzi nawołujących do nienawiści lub dyskryminacji ze względu na cechy tożsamościowe (1 pkt). Pierwszy mechanizm ograniczania (1 pkt). Drugi mechanizm (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Fake news to celowo spreparowana, nieprawdziwa lub istotnie zniekształcona informacja, przedstawiana w formie przypominającej rzetelne doniesienie dziennikarskie, której celem jest wprowadzenie odbiorcy w błąd, wywołanie określonych emocji lub wpłynięcie na jego postawy (np. wyborcze). Różni się od satyry politycznej tym, że satyra jest jawnie oznaczona jako forma żartu, przerysowania czy karykatury i odbiorca ma świadomość jej niedosłowności, natomiast fake news celowo podszywa się pod wiarygodne źródło informacji.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie pojęcia fake newsa jako celowo tworzonej, nieprawdziwej informacji upowszechnianej w formie przypominającej rzetelne doniesienie prasowe (1 pkt) + wskazanie różnicy względem satyry — satyra jest jawnie oznaczona jako żart/przerysowanie, a fake news celowo ukrywa swój fałszywy charakter (1 pkt). 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/wos/komunikowanie-spoleczne**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.